

ZÁPIS

z obhajoby disertační práce pana PhDr. Martina VESELÉHO

konané dne 28. dubna 2014

téma práce: „Retardace, kolaborace a aktivismus armádních elit v Protektorátu Čechy a Morava“

přítomní (viz prezenční listina):

prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc. – předseda komise

PhDr. Jan Gebhart, DrSc. – školitel

prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc. – oponent

doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc. – oponent

prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc.

prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc.

doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D.

Mgr. Miroslav Michela, Ph.D.

Předseda komise prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc. zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta.

Školitel PhDr. Jan Gebhart, DrSc. představil doktoranda a seznámil komisi s uchazečem a jeho disertační prací.

Kandidát PhDr. Martin Veselý seznámil přítomné se svou disertační prací. Stručně nastínil kontext vybraného tématu s širšími otázkami dějin Protektorátu Čechy a Morava a české společnosti v tomto období. Zdůraznil svoji snahu zmapovat téma, kterému byla dosud věnována jen malá pozornost. Představil cíle práce, především pak snahu nalézt odpověď na otázku motivace ke kolaboraci, přičemž zdůraznil širokou škálu různých aspektů, které se podařilo dokumentovat. Dále připomenul význam, jaký existenci veteránských organizací (zvláště Českého svazu válečníků) přikládali němečtí okupanti ve snaze rozbít jednotu, respektive pasivní rezistenci českých organizací. Velkou část textu práce věnoval problematice kolaborace důstojníků vládního vojska, přičemž k demonstraci různé podoby a míry kolaborace zvolil příklad tří konkrétních osobností.

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků. Prof. PhDr. Mečislav Borák, CSc. vyzdvihl zvolenou šíři záběru. Vedle dřívějších bohatých zkušeností se zpracováním biografii kandidát díky zakomponování podstatných souvislostí zdárně představil problematiku účasti armádních elit na životě společnosti v protektorátu. Oponent upozornil na fakt, že práce využívá především materiálů centrálních archivů, a nikoliv materiálů z archivů regionálních. Pro případné knižní vydání doporučil zařadit úvodní stať s představením širších souvislostí. Formální úroveň práce zhodnotil jako vyhovující, jednotlivé své výhrady označil za drobné a nepodstatné. Celkově práci charakterizoval jako ve všech ohledech dostačující a doporučil ji k přijetí. Doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc. ocenil objektivitu autora, který nesklouzl ani k nekritickému obdivu, ani k přílišné kritice jednotlivých osobností. Dále zdůraznil množství zpracovaných pramenů. Za velmi šťastný nápad označil autorův koncept, kdy biografie pečlivě vybraných osobností posloužily jako východisko k pochopení motivů celkového působení i konkrétních kroků jednotlivých aktérů v době okupace. V tomto ohledu souhlasil s vyřazením případu Radoly Gajdy, naopak postrádal srovnání s Aloisem Eliášem a Emanuelem Moravcem, které by mohlo pomoci vymezit krajní hranice škály podob kolaborace. Na závěr ocenil původnost a přínos práce a doporučil ji k přijetí.

Kandidát PhDr. Martin Veselý odpověděl na posudky oponentů. Komparace aktérů s osobnostmi typu A. Eliáše, E. Moravce či J. Ježka by znamenala velký přínos, ale právě proto by si zasloužila samostatnou práci; vzhledem k již tak značnému rozsahu by se kandidát musel omezit jen na krátkou sumarizaci, která by byla příliš zjednodušující. Kandidát souhlasil s názory

oponentů, že pro případné knižní vydání by práce musela projít úpravou, zvláště pak co se týče zařazení příčného úvodu a naopak zkrácení a stylistických úprav jednotlivých kapitol.

Oba oponenti krátce reagovali na kandidátovo vystoupení. Ocenili velký rozsah práce, v souvislosti s tím ovšem znovu upozornili na nutnost krácení a úprav jednotlivých pasáží a kvitovali, že si je kandidát této nezbytnosti plně vědom.

Diskuse:

Doc. PhDr. Jana Čechurová, Ph.D. v případě knižního vydání doporučila zařadit komparaci se zmíněnými osobnostmi protektorátní reprezentace, byť alespoň esejistickou formou.

Prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc. kandidáta vyzval k představení metodologických východisek práce. V odpovědi kandidát zdůraznil, že nelze vnímat činnost jednotlivých aktérů pouze v období protektorátu; díky zpracování biografii je možné poukázat například na vliv pocitů jistého profesního zneuznání bývalých důstojníků rakousko-uherské armády v meziválečném období, stejně jako zdánlivé podpory okupačních orgánů v otázce návratu k vojenským hodnotám a tradicím rakouské a rakousko-uherské armády, které byly dotyčným důstojníkům blízké. Kandidát uvedl i vliv sporů osobních, kdy jako konkrétní příklad uvedl dřívější spor J. Ježka s O. Blahou.

Prof. PhDr. Jan Rychlík, DrSc. položil konkrétní dotaz na otázku uznávání hodností z čs. armády u důstojníků, kteří nastoupili službu v německé branné moci. Na dotaz kandidát stručně odpověděl.

Prof. PhDr. Robert Kvaček, CSc. pro případné knižní vydání doporučil dopracovat jednotlivé biografie. Přimlouval se za větší plasticitu a zaměření se na zásadní problémové okruhy, především u osobností, které přijaly odpovědná místa v protektorátní správě. Uvedl příklad A. Eliáše, který stál v tragické pozici dvojí role, což vedlo k těžkému vnitřnímu sváru, v kontrapozici s otevřenou kolaborací O. Blahy.

Doc. PhDr. Jan Němeček, DrSc. doporučil kandidátovi, aby k případným úpravám práce přistoupil až po jisté době, nutné k získání odstupu.

PhDr. Jan Gebhart, DrSc. poznamenal, že práci vnímá jako jednu z prvních fází uchopení dosud jen málo zpracovaného problému. Vyzdvihl původnost tématu, upozornil na jeho obtížnou uchopitelnost. Doporučil kandidátovi rozšířit části textu, věnované širším souvislostem.

Prof. PhDr. Ivan Šedivý, CSc. na závěr vyzdvihl hloubku uchopení tématu a práci ocenil jako přínosnou. Shrnul, že školitel, oponenti, ostatní členové komise i samotný kandidát se shodli na potřebě provedení úprav textu práce pro případné knižní vydání.

vyhlášení výsledku tajného hlasování:

Z osmi členů komise bylo přítomno sedm; všech sedm přítomných členů komise odevzdalo kladný hlas. Práce byla doporučena k přijetí. Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.).

Zapsal: Zdenko Maršálek

Podpis předsedy komise: